

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלקטו מכל ספריו הק'

פר' במדבר - שבועות ה'תשפ"א

מעלת תפילת מנחה בערב שבועות

והקטיר הכהן את אזכרתה מגרשה ומשמנה על כל לבנתה אשה לה' (ויקרא ב טז). זה רומז גם כן כמו שאמרנו למעלה (פסוק ב) דהתפלה עולה על ידי המלאך, דכשרואה המלאך האדם המתפלל רצוי ותפלתו רצויה, אז קושר התפלה כתר ועטרה בראש צדיק חי העולמים: והנה התפלה הזאת של מנחת ערב שבועות, אף על גב דהאדם המתפלל ראוי ותפלתו פראוי, צריכה עוד תנאי אחר, שלא בטל האדם הזה שום לילה מחשבון העמר (וכו'). וזה שאמר והקטיר הכהן הוא המלאך כאמור, את אזכרתה גימטריא 'זו כתר', הכתר שקושר מהתפלה כאמור. מגרשה, 'גרש' הוא ראשי תבות גדלות ראשון שני כאמור, דהינו ששמר האדם הזה בימי העמר שלא בטל שום לילה: (מחשוף הלבן פרשת ויקרא)

בזכות קדושת ישראל ואחדותם זכו לתורה

ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'. ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל (שמות יט ב-ג). אפשר לומר, דרבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קו.) דרשו על פסוק (שמות יז ח) 'ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים', שרפו ידיהם מן התורה, לפיכך נתגרה בהם עמלק. ועכשו שנתקרבו להר סיני ורצו לקבל התורה, הסירו רפיון ידים וקבלו עליהם לקבל התורה ולשמרה בזריזות, ונתקדשו ונתטהרו ונעשו אהובים זה לזה בלב אחד כאיש אחד. ומצד קדשתם וטהרתם ואחדותם זכה משה שעלה אל האלהים, דזכות ישראל היא שהשלימה למשה מעלתו, וכמו שמצינו בתלמוד (סנהדרין יא.) ש'יצאה בת קול ואמרה יש אחד כאן שראוי שתשרה עליו שכונה כמשה אלא שאין דורו ראוי לכך. מכאן ראינו שזכות הדור היא שמסיעת לשלמות גדול הדור. והנה מצינו שהאבות נקראים 'הרים', וישראל, עכשו שנתקדשו באחדות אחת, נקראו כלם בשם 'הר אחד':

עזבו את הרפיון בתורה והתאחדו

וזהו שאמר ויסעו מרפידים, דהינו, נסעו מרפיון ידים שהיה בהם בתחלה, עכשו הסירו רפיון ידים ובאו למדבר סיני בזריזות, לקבל התורה בזריזות ולשמרה בזריזות. ויחן שם ישראל, נעשו בלב אחד כאיש אחד, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (מכילתא מס' דבחדש א.) נגד ההר, לרמוז דכמו שהר סיני גוף אחד, גם הם נעשו הר אחד, גוף אחד וקדשה אחת ואחדות אחת, וזהו נגד ההר:

אחר שזכו לשלימות קבלו את התורה

ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, ההר הם ישראל כמו שאמרנו. ועוד נמי, ההר במלוי כזה: ה"י ה"י ר"ש עם הכולל גימטריא ישראל. וזהו ויקרא אליו ה' מן ההר, דהינו, זאת המעלה שבאה לך מסבת ההר, שהם

ישראל. ועכשו הכל מתקן, העם מתקנים והמנהיג מתקן, גם אני איני מונע השפעתו מהם, לפיכך כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל: (פיתוחי חותם פרשת יתרו)

במתן תורה פרסם הקב"ה מעלתם של ישראל

אי נמי יש לומר על פי מה שכתבנו בסמוך, דבאכילת הפן נשתונו עם המלאכים ובשביתת השבת השונו לכבודו יתברך. והנה הקדוש ברוך הוא יתברך שמו מרב אהבתו את עמו ישראל רצה לפרסם בעליונים ובתחתונים דישאל חביבים לו יותר מן המלאכים, ובתורה רצה הקדוש ברוך הוא לפרסם הדבר הזה, דאין להקדוש ברוך הוא חביב יותר מן התורה, דבה ברא כל העולמות, דכל התורה כלה שמתונו של הקדוש ברוך הוא, משום דכלה סודות נפלאים:

וכשרצה הקדוש ברוך הוא לתן התורה, באו המלאכים וערערו כדי לקבלה הם (שבת פח:), כמו שנאמר (הילים סח יג) 'מלאכי' [מלכי] צבאות ידון ידון, וכמו שנאמר (שם ח ב) 'אשר תנה הודך על השמים'. וערעורם היה כי אם על סודות התורה (ליקוטי תורה האזינו), אבל הפשט יודעים הם דלא שיקר בהם הטענה, כי הסוד אינו ראוי כי אם להם משום שהם קדושים דאין יצר הרע שולט בהם. וכל מה שטענו לא הועילו, ולא נתן הקדוש ברוך הוא התורה בסודותיה כי אם לישראל, ובה הראה שהם חביבים לו יותר מן המלאכים:

(בגדי השרד)

טענת אומות העולם לעתיד לבוא

לעתיד לבוא אומרים אמות העולם לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם (וכו') כלום כפית עלינו ההר כגיגית כדרך שכפית על ישראל ולא קבלנוה, שנאמר (שמות יז יז) 'וייתצבו בתחתית ההר', ואמר רבי אבדימי בן חמא דמן חיפה מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם, אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. מיז אמר להם הקדוש ברוך הוא, ראשונות ישמיעונו, שנאמר (ישעיה מג ט) 'הראשונות ישמיענו', שבע מצות שקבלתם היכן קימתם (וכו') (ע"ז ב:):

מהו מעלת ישראל אם קיבלו התורה על ידי כפייה

יש לדקדק, האי טענה דטענו אמות העולם כלום כפית עלינו ההר כגיגית כדרך שכפית על ישראל ולא קבלנוה טענה אלימתא היא, ומה תשובה השיב להם הקדוש ברוך הוא ראשונות ישמיעונו, דאף על גב דישאל קימו שבע מצות, הרי משעת נתינת התורה לא רצו לקבלה עד שכפה עליהם ההר, דבדאי לא כפה עליהם ההר עד שלא רצו לקבל התורה, ואם כן בשעת קבלת התורה היו ישראל ואמות העולם שוים, אלו לא רצו לקבל ואלו לא רצו לקבל, ואמאי כפה על ישראל ולא על האמות:

ישראל קיבלו על עצמם ברצון תורה שבכתב

ויש לישב דאיתא בתנחומא (נח ג), דהקדוש ברוך הוא לא כפה ההר על ישראל רק על תורה שבעל פה, אבל תורה שבכתב קבלוה ברצון טוב ובלב שלם. אם כן מעתה נסתמו טענות אמות העולם, דבאמרום למה לא כפית עלינו ההר כגיגית, שפיר אתיא תשובת הקדוש ברוך הוא להם תשובה נצחית, דאמר להם הראשונות ישמיעונו, שבע מצות שקבלתם היכן קימתם, וישראל קימו ז' מצות ועוד הרי קבלו תורה שבכתב, ולא הצרכו לכפות ההר רק על תורה שבעל פה:

הכפייה היתה על תורה שבעל פה והעולם קיים על תורה שבכתב

ובזה מתרץ גם כן מה שיש להקשות, דקאמר בגמרא דשבת (פח.) 'זיתיצבו בתחתית ההר' מלמד שכפה ההר עליהם כגיגית, ואמר רבא מכאן מודעא רבה לאורייתא. ויש להקשות, מאי מודעא שיך הכא ומה מועלת, והרי תנאי התנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלים את התורה מוטב ואם לאו יחזיר העולם לתהו ובהו, וכיון שאי אפשר לעולם להתקיים בלא קבלת התורה מה תועיל המודעא, הא אלולי קבלת התורה לא היו לא ישראל ולא העולם. אכן במה שכתבנו משם התנחומא יבוא שפיר, דישאל קבלו ברצון טוב תורה שבכתב, והקדוש ברוך הוא כפה עליהם ההר על תורה שבעל פה, ולפיכך אמר רבא מכאן מודעא רבא לאורייתא, והמודעא היתה על התורה שבעל פה, ויכול העולם להתקיים על תורה שבכתב, ושפיר אתיא המודעא, ודו"ק:

(לבונה זכה, פרשת וזאת הברכה)

עד מתן תורה לא היה קיום לעולם

ארץ רעשה אף שמים וגו' (תהלים סח ט). אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שיהש"ד א נא) כי כל זמן שלא קבלו ישראל התורה, היה העולם מתמוטט ומתנועע ולא היה קיום לשמים ולארץ, וכך אמרו השמים והארץ, לא בראת אותנו אלא בשביל התורה, כמו שכתוב (ירמיה לג כה) 'אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שומתי'. וכמו שכתוב (תהלים עו ט) 'ארץ יראה ושקטה, אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה, אלא קדם שנתנה התורה יראה, עד שנתנה תורה שקטה (שבת פח.). ולא שקטה עד שנתנה על הר סיני שהוא ענו, ועל ידי ישראל, שאין אלהותו יתברך אלא על ידי ישראל. זה שאמר

הכתוב ארץ רעשה אף שמים נטפו מפני אלהים, בעת נתינת התורה, כשאמר להם הקדוש ברוך הוא אני נותנה על הר סיני ועל ידי ישראל, מיד נתקרה דעתה. וזהו סיני מפני אלהים, גם הר סיני נרתע, עד שאמר לו לישראל:

(דודר טוב, דרוש ב' למתן תורה)

כדי שיהיו ראויים לתורה הוצרך להמיתם ולהחיותם

גשם נדבות תניף אלהים וגו' (תהלים סח י). כשהקדוש ברוך הוא אמר שני דברות 'אנכי ולא יהיה לך', מיד פרחו נשמתם ומתו ונעשו פגרים מתים, ולמה המיתם הקדוש ברוך הוא, אמר הקדוש ברוך הוא אם אני מניחם באלו הגופות, אלו הגופות אינם ראויים לקבלת התורה, לפי שהם מזהמים ממצרים, ולכן אני ממיתם ומוריד להם טל מן השמים שעתידים המתים להחיות בו, זה שאמר הכתוב גשם נדבות תניף אלהים, טל של תחית המתים תניף אלהים ותחיים. ולמה המיתם, לפי שנתלתך ונלאה, עודם מזהמים, לפיכך אתה כוננתה, והמיתם והחיים בשל:

(דודר טוב, דרוש ב' למתן תורה)

כל אחד מישראל נשאל האם מקבל התורה

ה' יתן אמר המבשרות צבא רב (תהלים סח יב). אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מכילתא דרשב"י שמות כ טו), כי כשהקדוש ברוך הוא מוציא את הקול היו ישראל רואים עין בעין, כמו האדם הלוקח כלי מיד ליד, והיה בדבור ממש לקח, מה שלא היה בשום דבור מעולם. והיה הדבור הולך לישראל ואומר לו אני הדבור פלוני, תקבלני אם לא, ואומר לו הן. כמה וכמה אותיות יש בי, ורמזים ודרשים וסודות ופשוטים יש בי, תקבלני אם לא, ואומר לו הן. עד שכל הדברות היו מחזירים אחר ישראל כלם, וקבלו ואמרו (שמות כד ז) 'נעשה ונשמע':

וזה ה' יתן אמר, והיה צריך לומר 'אדני אומר', אלא זה הקול היה בו ממש, והיה נתן ביד ורואים אותו ישראל, שנאמר (שם כ טו) 'וכל העם ראים את הקולות'. ועוד, הדבור היה הולך לכל ישראל, ואומר אני הדבור פלוני תקבלני אם לא, ואומר לו הן, וזהו המבשרות הדבור לישראל, וזהו צבא רב:

(דודר טוב, דרוש ב' למתן תורה)

חידה שבועית: היכן ומתי הראה הקב"ה שישראל חביבים לפניו יותר מן המלאכים?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבור אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עזו והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מדרש האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עזו והדר".

פרשת יתרו:

ה' איתן כהן מבני ברק